

Zuzana Daňková: Kumarajiva the Translator – His Place in the History of Translating Buddhist Scriptures into Chinese

Diplomová práce je psána v anglickém jazyce, neboť autorka ji dokončovala během stipendijního pobytu na Taiwanu, kde ji konzultovala s taiwanskými odborníky.

Práce si klade za cíl představit překladatelské dílo Kumáradživy v dobových historických souvislostech. Autorka vycházela ze solidního okruhu sekundární literatury, jejímž prostřednictvím přihlížela i k primárním pramenům. Po uvedení do pramenů představila historický vývoj překládání buddhistické literatury do čínštiny od 2. do 4. století n.l. Na to navázala biografií Kumáradživy. V této kapitole i podle dostupných pramenů zachytila způsob Kumáradživovy překladatelské práce, včetně úvah o jeho znalostech čínštiny.

Zvláštní kapitola se pak věnuje principům, které K. uplatňoval ve své překladatelské práci. Jednotlivé tyto principy autorka podrobněji představuje a ilustruje příklady. Pracuje přitom nejen s primárními prameny, ale také s čínsky psanou sekundární literaturou.

Jako jisté doplnění a částečně i protiklad ke K. přístupu k překladu uvádí autorka dále principy překladu, jak je formuloval jiný velký překladatel buddh. textů a K.ův předchůdce, Daoan (314-385). Porovnává je s přístupem Kumáradživovým a sleduje podobnosti mezi oběma přístupy.

V závěrečné kapitole se věnuje poslednímu z velkých překladatelů buddhistických sůter, tangskému mnichu Xuanzangovi (600-664). Zaměřuje se především na jeho „nové překlady“ (chongyi), které správně chápe spíše než veskrze nové překlady jako edice starších Kumáradživových překladů a jejich částečné doplnění či zpřesnění.

Práce je psána se zjevnou znalostí problematiky, je přehledně a logicky rozvržená. Autorka shromáždila snad všechnu podstatnou literaturu k raným dějinám překladu do čínštiny, což – jak vím z vlastní zkušenosti – vůbec nebylo snadné. Podala solidní přehled o této problematice, která je z větší části pojednána v rámci větších prací na jiná témata a řada věcí tu zůstává ne zcela vyjasněna. Přínosem je systematické zaměření na otázky překladu a objasnění a konkrétní popis překladatelských přístupů, které obvykle známe z různých povrchních zjednodušení.

Přesto má práce řadu nedostatků. Hlavní nedostatek vidím v tom, že v některých pasážích autorka příliš rychle dochází k závěru, aniž by před tím snesla dostatečné množství argumentů, jimiž by závěr podložila. (např. s. 68, předposlední odstavec, shrnutí Kumáradživova přístupu) a čtenáře přesvědčila. Podobně „rychle utíká“ od předložených faktů k dalším tématům, aniž by patřičně shrnula, k čemu vlastně dospěla. V tomto směru by si na některých místech práce ještě zasloužila dopracovat.

Další výhradu mám k překladu některých čínských výrazů do angličtiny, respektive k přebírání existujících překladů. Např. „sylph“ pro shenxian (s. 35), „whimsical“ jako překlad Zhuangziová xiaoyao (s. 48) apod. Zde by bylo na místě více kritičnosti k zavedeným autoritám.

Drobné výhrady mám také k nepřesnostem v překladu (případně k tomu, že čínský citát není opatřen překladem – s. 72, začátek 2. odstavce). Na s. 61, 4. úsek překládaného

textu: 以歌歎爲貴, přeloženo jako: the song is used to praise and admire. Prosím o vysvětlení, jak jste dospěla k tomuto překladu. Na první pohled se zdá, že tato věta znamená cosi jako „nejvíce ceněno jsou zpěv a vzdechy“.

Bez ohledu na zmíněné výtky navrhuji hodnotit práci známkou výborně.

Ve Vranově n. Dyjí, 24.8. 2006 a v Praze, 22.9. 2006

Otázky:

Jakou překladatelskou metodu volí autorka při vlastní práci s čínským textem?

Jak vypadala „thoroughly equipped translation institution“, jak charakterizujete prostředí, v němž překládal Kumáradžíva (s. 59).

*Olyga Loum*